

รายละเอียดของรายวิชา

ชื่อสถาบันอุดมศึกษา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขต/คณะ/ภาควิชา	คณะสังคมศาสตร์

หมวดที่ 1 ข้อมูลโดยทั่วไป

1. รหัสและชื่อรายวิชา	401 344 สันติวิธีและสมานฉันท์เชิงพุทธ Peaceful Means and Reconciliation in Buddhism
2. จำนวนหน่วยกิต	3 หน่วยกิต (3-0-6)
3. หลักสูตรและประเภทของรายวิชา	พุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์
4. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน	
5. ภาคการศึกษา / ชั้นปีที่เรียน	ภาคการศึกษาที่ / ชั้นปีที่
6. รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน (Pre-requisite) (ถ้ามี)	ไม่มี
7. รายวิชาที่ต้องเรียนพร้อมกัน (Co-requisites) (ถ้ามี)	ไม่มี
8. สถานที่เรียน	คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
9. วันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาครั้งล่าสุด	12 มีนาคม 2553

หมวดที่ 2 จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

1. จุดมุ่งหมายของรายวิชา

เพื่อให้นิสิตมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสาเหตุและปัญหาของความขัดแย้ง วิธีระงับความขัดแย้งโดยสันติวิธี การสร้างสันติวิธีและสมานฉันท์ตามหลักพุทธธรรม

2. วัตถุประสงค์ในการพัฒนา/ปรับปรุงรายวิชา

เพื่อให้นิสิตมีความรู้เกี่ยวกับการจัดการความขัดแย้งโดยพุทธสันติวิธี เพื่อการพัฒนางานของนิสิตและองค์กรที่นิสิตเข้าไปเกี่ยวข้อง อีกทั้งเป็นการเตรียมความพร้อมด้านปัญญาในการนำความรู้ ความเข้าใจในด้านการจัดการความขัดแย้งโดยพุทธสันติวิธีไปเป็นเครื่องมือในการพัฒนางานในองค์กร

หมวดที่ 3 ลักษณะและการดำเนินการ

1. คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาสาเหตุและปัญหาของความขัดแย้ง วิธีระงับความขัดแย้งโดยสันติวิธี การสร้างสันติวิธีและสมานฉันท์ตามหลักพุทธธรรม

2. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษา

บรรยาย	สอนเสริม	การฝึกปฏิบัติ/งานภาคสนาม/การฝึกงาน	การศึกษาด้วยตนเอง
บรรยาย 48 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษา	สอนเสริมตามความต้องการของนิสิตเฉพาะราย	ไม่มีการฝึกปฏิบัติงานภาคสนาม	การศึกษาด้วยตนเอง 6 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

3. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่นิสิตเป็นรายบุคคล

- อาจารย์ประจำรายวิชา ประกาศเวลาให้คำปรึกษาผ่านบอร์ดประชาสัมพันธ์ และเว็บไซต์ของคณะสังคมศาสตร์
- อาจารย์จัดเวลาให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล หรือ รายกลุ่มตามความต้องการ 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ (เฉพาะรายที่ต้องการ)

หมวดที่ 4 การพัฒนาการเรียนรู้ของนิสิต

1. คุณธรรม จริยธรรม
1.1 คุณธรรม จริยธรรมที่ต้องพัฒนา <p>พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรมเพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมอย่างราบรื่น และเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม โดยผู้สอนต้องพยายามสอดแทรกเรื่องที่เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม เพื่อให้นิสิตสามารถพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมไปพร้อมกับการศึกษาแนวคิดทางด้านการจัดการความขัดแย้งโดยพุทธสันติวิธี โดยคุณธรรมจริยธรรมที่ควรเสริมในหลักสูตรมีดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none">(1) ให้นิสิตตระหนักในคุณค่าและคุณธรรม จริยธรรม เสียสละ และซื่อสัตย์สุจริต(2) ส่งเสริมความมีวินัย ตรงต่อเวลา และความรับผิดชอบต่อตนเอง วิชาชีพและสังคม(3) สร้างภาวะความเป็นผู้นำและผู้ตาม สามารถทำงานเป็นทีมและสามารถแก้ไขข้อขัดแย้งและปัญหาที่เกิดขึ้นโดยใช้หลักอริยสัจ 4(4) เคารพสิทธิและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รวมทั้งเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์(5) เคารพกฎระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ ขององค์กรและสังคม
1.2 วิธีการสอน <ul style="list-style-type: none">- บรรยายพร้อมยกตัวอย่างกรณีศึกษา- อภิปราย- กำหนดให้นิสิตหาตัวอย่างที่เกี่ยวข้อง- จัดกิจกรรมระดมสมอง และการทำงานเป็นทีม
1.3 วิธีการประเมินผล <ul style="list-style-type: none">- พฤติกรรมการเข้าเรียน และส่งงานที่ได้รับมอบหมายตามขอบเขตที่ให้และตรงเวลา- มีการอ้างอิงเอกสารที่ได้นำมาทำรายงาน อย่างถูกต้องและเหมาะสม- ประเมินผลการนำเสนอรายงานที่มอบหมาย
2. ความรู้
2.1 ความรู้ที่ต้องได้รับ <p>มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสาเหตุและปัญหาของความขัดแย้ง วิธีระงับความขัดแย้งโดยสันติวิธี การสร้างสันติวิธีและสมานฉันท์ตามหลักพุทธธรรม</p>
2.2 วิธีการสอน <p>บรรยาย อภิปราย การทำงานกลุ่ม การนำเสนอรายงาน การวิเคราะห์กรณีศึกษา และมอบหมายให้ค้นคว้าหาบทความ ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง โดยนำมาสรุปและนำเสนอ การศึกษาโดยใช้ปัญหา และโครงงาน Problem base learning และ Student Center เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง</p>
2.3 วิธีการประเมินผล <ul style="list-style-type: none">- ทดสอบย่อย สอบกลางภาค สอบปลายภาค ด้วยข้อสอบที่เน้นการวัดหลักการและทฤษฎี- นำเสนอสรุปการอ่านจากการค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้อง- วิเคราะห์กรณีศึกษา

3. ทักษะทางปัญญา

3.1 ทักษะทางปัญญาที่ต้องพัฒนา

- การสร้างกระบวนการสุตมยปัญญา ที่เน้นการฟังอย่างตั้งใจ เพื่อทำความเข้าใจกับแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการความขัดแย้งโดยพุทธสันติวิธี
- การสร้างกระบวนการสร้างจินตตามยปัญญา ที่เน้นการพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ มีความสามารถในการวิเคราะห์ เนื้อหาเกี่ยวกับการจัดการความขัดแย้งและเชื่อมโยงไปสู่การประยุกต์หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา
- การสร้างกระบวนการภาวนามยปัญญา ที่เน้นการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาด้านจิตใจ

3.2 วิธีการสอน

- การมอบหมายให้นิสิตทำโครงการ และนำเสนอผลการศึกษา
- อภิปรายกลุ่ม
- วิเคราะห์เชื่อมโยง หลักการจัดการความขัดแย้งกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา
- การสะท้อนแนวคิดจากการประพฤติ

3.3 วิธีการประเมินผล

สอบกลางภาคและปลายภาค โดยเน้นข้อสอบที่มีการวิเคราะห์เชื่อมโยงหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในการพัฒนากระบวนการจัดการความขัดแย้งโดยสันติวิธี

4. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

4.1 ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบที่ต้องพัฒนา

- พัฒนาทักษะในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้เรียนด้วยกัน
- พัฒนาความเป็นผู้นำและผู้ตามในการทำงานเป็นทีม
- พัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเอง และมีความรับผิดชอบในงานที่มอบหมายให้ครบถ้วนตามกำหนดเวลา

4.2 วิธีการสอน

- จัดกิจกรรมกลุ่มในการวิเคราะห์กรณีศึกษา
- มอบหมายงานรายกลุ่ม และรายบุคคล หรือ อ่านบทความทางด้านการจัดการความขัดแย้งที่เกี่ยวข้องกับรายวิชา
- การนำเสนอรายงาน

4.3 วิธีการประเมินผล

- ประเมินตนเอง และเพื่อน ด้วยแบบฟอร์มที่กำหนด
- รายงานที่นำเสนอ พฤติกรรมการทำงานเป็นทีม
- รายงานการศึกษาด้วยตนเอง

5. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

5.1 ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ต้องพัฒนา

- พัฒนาทักษะในการสื่อสารทั้งการพูด การฟัง การแปล การเขียน โดยการทำรายงาน และนำเสนอในชั้นเรียน
- พัฒนาทักษะในการวิเคราะห์ข้อมูลจากกรณีศึกษา
- พัฒนาทักษะในการสืบค้น ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต
- ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสาร เช่น การส่งงานทางอีเมล การสร้างห้องแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ
- ทักษะในการนำเสนอรายงานโดยใช้รูปแบบ เครื่องมือ และเทคโนโลยีที่เหมาะสม

5.2 วิธีการสอน

- มอบหมายงานให้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง จาก website สื่อการสอน e-learning และทำรายงาน โดยเน้นการนำตัวเลข หรือมีสถิติอ้างอิง จากแหล่งที่มาข้อมูลที่น่าเชื่อถือ
- นำเสนอโดยใช้รูปแบบและเทคโนโลยีที่เหมาะสม

5.3 วิธีการประเมินผล

- การจัดทำรายงาน และนำเสนอด้วยสื่อเทคโนโลยี
- การมีส่วนร่วมในการอภิปรายและวิธีการอภิปราย

หมวดที่ 5 แผนการสอนและการประเมินผล

1. แผนการสอน

สัปดาห์ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียน การสอน สื่อที่ใช้	ผู้สอน
1	<p>ปฐมนิเทศเกี่ยวกับการเรียนการสอน</p> <ul style="list-style-type: none"> - แนวการสอน/เนื้อหาสาระ - กิจกรรมการเรียนการสอน - การวัดผลประเมินผล - เอกสารประกอบการสอน <p>บรรยายเรื่อง :-</p> <ul style="list-style-type: none"> - ภาพรวมสถานการณ์ความขัดแย้งและความรุนแรงในสังคมไทย - ผลกระทบของความขัดแย้งที่มีต่อสังคมไทยปัจจุบัน 	3	บรรยาย ยกตัวอย่าง ประกอบการอภิปรายโดย ให้นักศึกษามีส่วนร่วม	พระมหาบุญเลิศ อินฺทปญฺโญ
2	<p>บรรยายเรื่อง :-</p> <p>ความเข้าใจพื้นฐานของความขัดแย้ง</p> <ul style="list-style-type: none"> - ทักษะที่สำคัญเกี่ยวข้องกับความขัดแย้ง - ชนิดของความขัดแย้ง - สาเหตุของความขัดแย้ง - การตอบสนองต่อความขัดแย้ง - ประโยชน์และโทษของความขัดแย้ง - ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มของความขัดแย้ง 	3	บรรยาย ยกตัวอย่าง ประกอบ นิสิตร่วม อภิปราย	พระมหาบุญเลิศ อินฺทปญฺโญ
3	<p>บรรยายเรื่อง :-</p> <p>ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับความรุนแรง</p> <ul style="list-style-type: none"> - ภาพแห่งความรุนแรงในโลกปัจจุบัน - ความหมายของความรุนแรง - มายาคติเกี่ยวกับความรุนแรง - ข้อสังเกตว่าด้วยผลแห่งความรุนแรง 	3	บรรยาย ยกตัวอย่าง ประกอบ นิสิตร่วม อภิปราย	พระมหาบุญเลิศ อินฺทปญฺโญ
4	<p>การทดสอบย่อย</p> <p>บรรยายเรื่อง :-</p> <p>แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์ความขัดแย้ง</p> <ul style="list-style-type: none"> - ปัญหาเบื้องหลังความขัดแย้งในการพัฒนา - การตระหนักในปัญหาความขัดแย้ง - ความขัดแย้งกับความสัมพันธ์เชิงอำนาจ - โครงสร้างและอคติ ; มูลเหตุของความขัดแย้งที่ยืดเยื้อ - พลวัตความขัดแย้ง 	3	บรรยาย ศึกษากรณีศึกษา อภิปราย ตัวอย่างการศึกษา จากปัญหาโครงการ Problem base learning	พระมหาบุญเลิศ อินฺทปญฺโญ

สัปดาห์ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียน การสอน สื่อที่ใช้	ผู้สอน
5	<p>บรรยายเรื่อง :- แนวคิดเกี่ยวกับสันติวิธี</p> <ul style="list-style-type: none"> -ความหมายของสันติภาพ -ความหมายและความเป็นมาของสันติวิธี -ความสำคัญของสันติวิธี -แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการความขัดแย้งโดยสันติวิธี -การปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดการความขัดแย้งโดยสันติวิธี 	3	<p>บรรยาย ศึกษากรณีศึกษา อภิปราย ตัวอย่างการศึกษา จากปัญหาโครงการ Problem base learning</p>	พระมหาบุญเลิศ อินฺทปญฺโญ
6	<p>บรรยายเรื่อง :- แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการความขัดแย้ง</p> <ul style="list-style-type: none"> -กระบวนการจัดการความขัดแย้ง -หลักการของการแก้ปัญหาความขัดแย้ง -กลยุทธ์ในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง -ทักษะที่จำเป็นในการจัดการกับความขัดแย้ง 	3	<p>บรรยาย ศึกษากรณีศึกษา อภิปราย ตัวอย่างการศึกษา จากปัญหาโครงการ Problem base learning</p>	พระมหาบุญเลิศ อินฺทปญฺโญ
7	<p>บรรยายเรื่อง :- เทคนิคในการจัดการความขัดแย้งโดยสันติวิธี</p> <ul style="list-style-type: none"> -การสานเสวนา -การเจรจาไกล่เกลี่ย -การเจรจาไกล่เกลี่ยคนกลาง -การฟังอย่างตั้งใจ -การสื่อสารอย่างสันติ -การสร้างควมไว้วางใจ -การลดอคติ การให้อภัย และการขอโทษ -อารยะขัดขืน 	3	<p>บรรยาย ศึกษากรณีศึกษา อภิปราย ตัวอย่างการศึกษา จากปัญหาโครงการ Problem base learning</p>	พระมหาบุญเลิศ อินฺทปญฺโญ
8	สอบกลางภาค	3		
9	<p>บรรยายเรื่อง :- พุทธสันติวิธี</p> <ul style="list-style-type: none"> -สันติในความหมายของพุทธศาสนา -ความหมายของพุทธสันติวิธี -ประเภทของพุทธสันติวิธี -กรณีศึกษารูปแบบการจัดการความขัดแย้งในพุทธศาสนา -บทบาทพระสงฆ์กับการจัดการความขัดแย้งในชุมชน -การเจรจาไกล่เกลี่ยเชิงพุทธ 	3	<p>บรรยาย ศึกษากรณีศึกษา อภิปราย ตัวอย่างการศึกษา จากปัญหาโครงการ Problem base learning</p>	พระมหาบุญเลิศ อินฺทปญฺโญ

สัปดาห์ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อที่ใช้	ผู้สอน
10	<p>บรรยายเรื่อง :- แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน</p> <ul style="list-style-type: none"> -ความหมายของการมีส่วนร่วม -หลักการพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชน -สาเหตุที่ประชาชนต้องเข้าไปมีส่วนร่วม -ปัจจัยและแนวทางที่กระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วม -เทคนิคต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการกิจกรรมการมีส่วนร่วม 	3	<p>บรรยาย ศึกษากรณีศึกษา อภิปราย ตัวอย่างการศึกษา จากปัญหาโครงการ</p> <p>Problem base learning</p>	พระมหาบุญเลิศ อินฺทปญฺโญ
11	<p>บรรยายเรื่อง :- เทคนิคการเจรจาไกล่เกลี่ยคนกลาง</p> <ul style="list-style-type: none"> -ขั้นตอนการเจรจาไกล่เกลี่ยคนกลาง -การนำคู่ขัดแย้งเข้าสู่โต๊ะเจรจา -การเตรียมตัวคู่เจรจา -การนัดหมายสถานที่ -ขั้นตอนการเจรจาโดยยึดผลประโยชน์ร่วม 	3	<p>บรรยาย ศึกษากรณีศึกษา อภิปราย ตัวอย่างการศึกษา จากปัญหาโครงการ</p> <p>Problem base learning</p>	พระมหาบุญเลิศ อินฺทปญฺโญ
12	<p>การทดสอบย่อย บรรยายเรื่อง :- เทคนิคการสานเสวนา</p> <ul style="list-style-type: none"> -ความหมายและสาระสำคัญของการสานเสวนา -ทำที่ที่มีก่อนการเริ่มสานเสวนา -สิ่งที่ต้องหลีกเลี่ยงในการสานเสวนา -ปฏิบัติการการสานเสวนาพร้อม กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ 	3	<p>บรรยาย ศึกษากรณีศึกษา อภิปราย ตัวอย่างการศึกษา จากปัญหาโครงการ</p> <p>Problem base learning</p>	พระมหาบุญเลิศ อินฺทปญฺโญ
13	<p>บรรยายเรื่อง :- เทคนิคการเอาใจเขามาใส่ใจเรา</p> <ul style="list-style-type: none"> -ความหมายของการเอาใจเขามาใส่ใจเรา -การสื่อสารอย่างเอาใจเขามาใส่ใจเรา -การประยุกต์เทคนิคการสื่อสารอย่างเอาใจเขามาใส่ใจเรา <p>เทคนิคการให้อภัย</p> <ul style="list-style-type: none"> -แนวคิดเกี่ยวกับการให้อภัย -วัตถุประสงค์ของการให้อภัย -การให้อภัยกับการจัดการความขัดแย้ง 	3	<p>ศึกษาดูงานนอกสถานที่ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากภายนอก</p>	พระมหาบุญเลิศ อินฺทปญฺโญ

สัปดาห์ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้ การ สอน สื่อที่ใช้	ผู้สอน
	-อภิธานตามหลักพุทธศาสนา -ความโกรธและการสลายความโกรธ			
14	- การนำเสนอรายงานกลุ่มที่จัดทำโดย นิสิต	3	นิสิตนำเสนอรายงาน	พระมหาบุญเลิศ อินฺทปญฺโญ
15	สรุปรายวิชา เนื้อหาเกี่ยวกับการจัดการความขัดแย้ง โดยสันติวิธีตามแนวคิดของปราชญ์ เช่น -พระพรหมคุณาภรณ์(ป.อ.ปยุตฺโต) -พระธรรมโกศาจารย์(ประยูรธรรมาภรณ์ ฐมฺมจิตฺโต) -มหาตมะ คานธี -มาติน ลูเธอร์คิง เป็นต้น	3	บรรยาย อภิปราย	พระมหาบุญเลิศ อินฺทปญฺโญ
16	สอบปลายภาค	3		

2. แผนการประเมินผลการเรียนรู้

ที่	ผลการ เรียนรู้*	วิธีการประเมิน	สัปดาห์ที่ประเมิน	สัดส่วนของการ ประเมินผล
1	1.1,2.1, 3.1	ทดสอบย่อยครั้งที่ 1 สอบกลางภาค ทดสอบย่อยครั้งที่ 2 สอบปลายภาค	4 8 12 16	10% 25% 10% 25%
2	1.1,2.1, 4.1,5.1	วิเคราะห์กรณีศึกษา คำนวณ การนำเสนอ รายงาน การทำงานกลุ่มและผลงาน การอ่านและสรุปบทความ การส่งงานตามที่มอบหมาย	ตลอดภาค การศึกษา	20%
3	1.1,4.1, 5.1	การเข้าชั้นเรียน การมีส่วนร่วม อภิปราย เสนอความคิดเห็นใน ชั้นเรียน	ตลอดภาค การศึกษา	10%

หมวดที่ 6 ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

1. เอกสารและตำราหลัก

บุญเลิศ อินุทปญโญ,พระมหา. การจัดการความขัดแย้งโดยใช้พุทธสันติวิธี. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 2553.

2. เอกสารและข้อมูลสำคัญ

ไม่มี

3. เอกสารและข้อมูลแนะนำ

เจมส์ แอล เครตัน.(แปลโดย วันชัย วัฒนศัพท์).คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจของชุมชน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ศิริภรณ์ออฟเซต. 2547.

_____คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชน การตัดสินใจที่ดีกว่าโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม .

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ศิริภรณ์ออฟเซต. 2551.

ฉันทนา บรรพศิริโชติ หวันแก้ว.ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับสันติวิธีและธรรมชาติของความขัดแย้งในสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2547.

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ,ถวิลวดี บุรีกุล. ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม.กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2550.

ประเวศ วะสี. ในสันติวิธี : ยุทธศาสตร์ชาติเพื่อความมั่นคง. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สุทรไพศาล. 2544.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี

(Good Governance) รายงานประจำปี 2541-2543. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. 2543.

วันชัย วัฒนศัพท์ และคณะ. ปัญหาความขัดแย้งแนวทางการป้องกันและการแก้ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดจากการดำเนินการโครงการขนาดใหญ่.กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2527.

วันชัย วัฒนศัพท์. แนวคิดการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการขนาดใหญ่:

การประชาเสวนา Citizen Dialogue และ การเปิดบ้าน (Open House). เอกสารเย็บเล่ม.

(ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์).

หมวดที่ 7 การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

1. กลยุทธ์การประเมินประสิทธิผลของรายวิชาโดยนิสิต

การประเมินประสิทธิผลในรายวิชานี้ ที่จัดทำโดยนิสิต ได้จัดกิจกรรมในการนำแนวคิดและความเห็นจากนิสิตได้ดังนี้

- การสนทนากลุ่มระหว่างผู้สอนและผู้เรียน
- การสังเกตการณ์จากพฤติกรรมของผู้เรียน
- แบบประเมินผู้สอน และแบบประเมินรายวิชา
- ข้อเสนอแนะผ่านเว็บบอร์ด ที่อาจารย์ผู้สอนได้จัดทำเป็นช่องทางการสื่อสารกับนิสิต

2. กลยุทธ์การประเมินการสอน

ในการเก็บข้อมูลเพื่อประเมินการสอน ได้มีกลยุทธ์ ดังนี้

- การสังเกตการณ์สอนของผู้ร่วมทีมการสอน
- ผลการสอบ
- การทวนสอบผลประเมินการเรียนรู้

3. การปรับปรุงการสอน

หลังจากผลการประเมินการสอนในข้อ 2 จึงมีการปรับปรุงการสอน โดยการจัดกิจกรรมในการระดมสมอง และหาข้อมูลเพิ่มเติมในการปรับปรุงการสอน ดังนี้

- สัมมนาการจัดการเรียนการสอน
- การวิจัยในและนอกชั้นเรียน

4. การทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนิสิตในรายวิชา

ในระหว่างกระบวนการสอนรายวิชา มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ในรายหัวข้อ ตามที่คาดหวังจากการเรียนรู้ในวิชา ได้จาก การสอบถามนิสิต หรือการสุ่มตรวจผลงานของนิสิต รวมถึงพิจารณาจากผลการทดสอบย่อย และหลังการออกผลการเรียนรายวิชา มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์โดยรวมในวิชาได้ดังนี้

- การทวนสอบการให้คะแนนจากการสุ่มตรวจผลงานของนิสิตโดยอาจารย์อื่น หรือผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ไม่ใช่อาจารย์ประจำหลักสูตร
- มีการตั้งคณะกรรมการในสาขาวิชา ตรวจสอบผลการประเมินการเรียนรู้ของนิสิต โดยตรวจสอบข้อสอบ รายงาน วิธีการให้คะแนนสอบ และการให้คะแนนพฤติกรรม

5. การดำเนินการทบทวนและการวางแผนปรับปรุงประสิทธิผลของรายวิชา

จากผลการประเมิน และทวนสอบผลสัมฤทธิ์ประสิทธิผลรายวิชา ได้มีการวางแผนการปรับปรุงการสอน และรายละเอียดวิชา เพื่อให้เกิดคุณภาพมากขึ้น ดังนี้

- ปรับปรุงรายวิชาทุก 3 ปี หรือตามข้อเสนอแนะและผลการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ตามข้อ 4
- เปลี่ยนหรือสลับอาจารย์ผู้สอน เพื่อให้นักศึกษามีมุมมองในเรื่องการประยุกต์ความรู้นี้กับปัญหาที่มาจากงานวิจัยของอาจารย์หรือแนวคิดใหม่ๆ